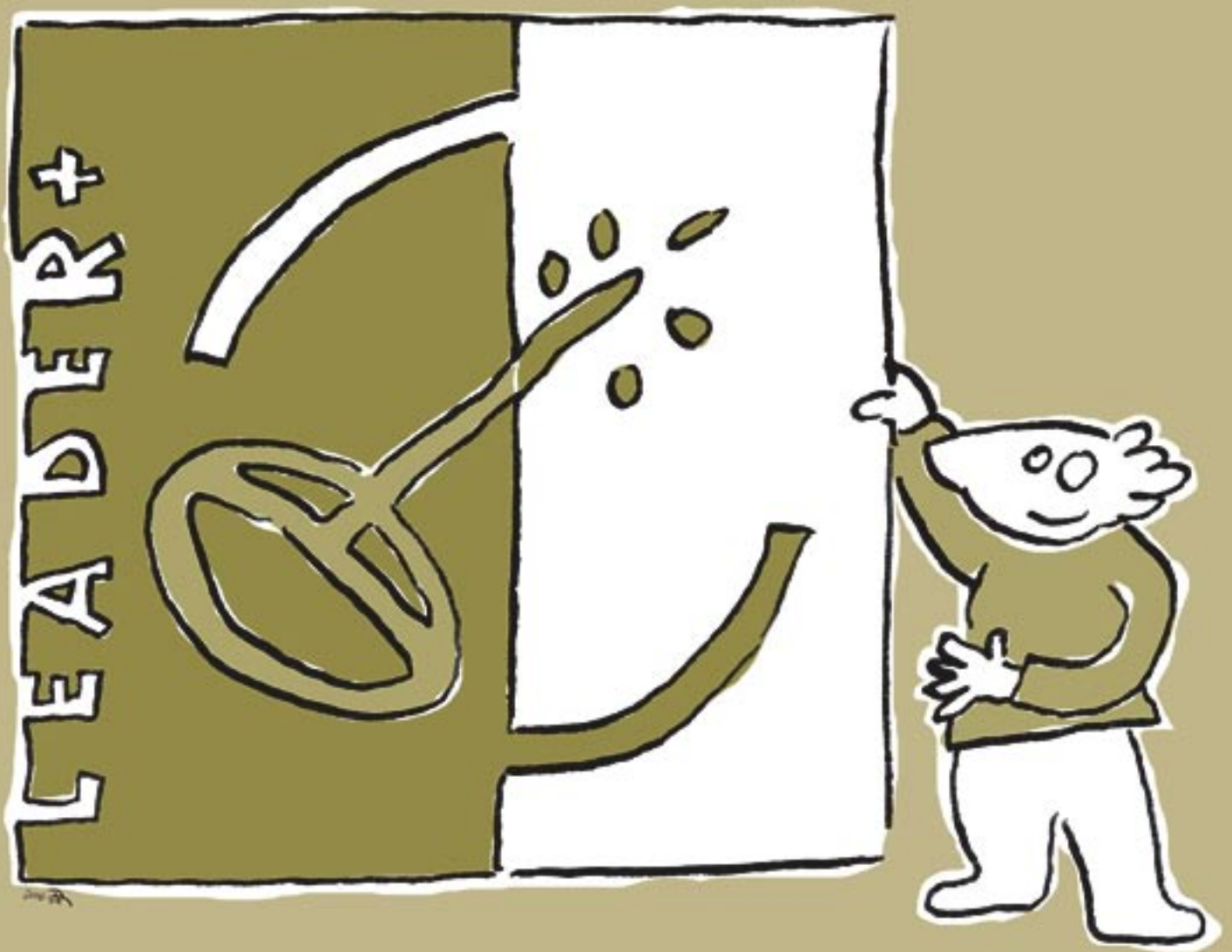

Európai elvek és autonóm közösségek

47/1

A KÖZIGAZGATÁS SZINTJEI

FELADATKÁRTYÁK

Magyarország tagja az **Európai Közösségnek**.
Írjatok egy kérdést, amit a legcélszerűbb ezen a szinten szabályozni!

Magyarország független **nemzetállam** is.
Vajon melyek azok a kérdések, amikről a köztársaság parlamentjének kell döntenie?

Magyarország 7 nagy **régióra** oszlik.
Írjatok egy olyan kérdést, amelyről a legjobban regionális szinten lehet dönten!

Magyarország 19 **megyére** tagolódik. Mik azok az igazgatási kérdések, amiket a leghatékonyabban ezen a szinten lehet szabályozni? Írjatok egy ilyen kérdést!

Hazánkon belül hozzávetőleg 200 **kistérség** alakult ki, amelyekhez több település tartozik. Írjatok egy olyan közérdekű kérdést, amelyről a legjobban ebben a szűkebb körben lehet dönten!

Magyarországon mintegy 3200 **település** található. Írjatok egy olyan kérdést, amelynek eldöntését a legcélszerűbb a helyi önkormányzatokra bízni!

47/2A

A LEADER + PROGRAM

ALAPVETŐ INFORMÁCIÓK

(1) Mit takar a LEADER kifejezés?

L – Liasion E – Entre A – Actions de D – Development de l' E – Economie R – Ruale
 LEADER szó jelentése: „A vidék gazdaság-fejlesztési tevékenységei közötti kapcsolat.”
 A LEADER program azzal a céllal indult a 90-es évek elején az Európai Unió tagállamaiban, hogy az elszegényedő vidéki térségek további leszakadását megállítsa.

(2) **A LEADER + célja**, a vidéki térségekben élők segítése és bátorítása, annak érdekében, hogy térségük hosszabb távú fejlesztési lehetőségeit közösen átgondolják. Olyan integrált, újszerű megoldásokat magukban foglaló stratégiák megvalósításának támogatása a szándék, amelyek biztosítják a térség fenntartható fejlődését, különös tekintettel:

- A természeti és kulturális örökség megóvására.
- A vidéki gazdaság megerősítésére, ami elsősorban munkahelyek teremtését jelenti.
- A helyi közösségek szervezeti feltételeinek javítására.

(3) A LEADER+ program **azon az újfajta elképzelésen alapul**, amely szerint a vidékfejlesztés csak akkor lehet sikeres, ha az ott élők, az ott működő szervezetek együttműködésével, tevékenységeik összehangolásával valósul meg. A LEADER+ keretei között kötelező kialakítani ilyen kooperációt, amelynek alapja a szereplők közötti partneri viszony.

(4) **Partnernek lenni**, együttműködni a következőket jelenti:

- Részt venni a térség, a közösség ügyeiben, tagjává válni különböző szervezeteknek, vagy egy fontos ügy mögé állni.
- Aktívan közreműködni a közéleti döntéshozatali folyamatokban, abban felelősséget vállalni.
- Kiállni egy fontos ügyért, nyilvánosan elmondani vagy megvédeni egy véleményt.
- Információt átadni, azt terjeszteni, kommunikálni, tapasztalatot cserélni.

.....

(5) Az **együttműködés elsődleges célja** az, hogy – egy hosszú távú fejlesztési elképzelés megvalósítása érdekében – képes legyen pozitívan befolyásolni az adott térségben élők életét, és ennek érdekében átalakítsa a térség intézményeinek működését.

A megfelelő fejlesztési elképzelés kimunkálásához, a kiegyensúlyozott jövőkép megalkotásához elengedhetetlen különféle, a térség társadalmát jól reprezentáló szereplők bevonása az együttműködésbe.

47/2B

A LEADER + PROGRAM

ALAPVETŐ INFORMÁCIÓK

(6) A LEADER+ **kedvezményezettjei** a helyi vidékfejlesztési munkacsoportok (más néven Helyi Akciócsoport), amelyeknek a tagjai az adott térség gazdasági, önkormányzati és egyesületi életének képviselői. Ezek a következők:

- Természetes személyek vagy azok egyesülései, amelyeket elsősorban a társadalmi, a foglalkoztatási és az életminőséggel kapcsolatos problémák foglalkoztatnak. A szociális szféra érdekeit képviselik.
- Üzleti szféra, pénzügyi szektor, amelyet főként a jövedelmezőség, a gazdasági haszon és a helyi gazdaság piaci alkalmazkodása érdekel. A versenyszféra érdekeit képviseli.
- Regionális, nemzeti és európai közintézmények, önkormányzatok, állami szervezetek, amelyek elsődleges feladata a regionális politika megvalósítása, a térség szociális, foglalkoztatási, gazdasági, környezeti helyzetének javítása, kulturális örökségének védelme, valamint az ágazati és a területi politika összhangjának megteremtése. Az állam, az államigazgatás érdekeit képviselik.

(7) Fontos, hogy a munkacsoportokban **a gazdasági és a civil szféra** tegye ki a többséget, s ne az önkormányzati és a közsféra képviselői legyenek túlsúlyban.

A helyi vidékfejlesztési munkacsoportok döntés hozatali felelőssége a program kialakítása, illetve a végső kedvezményezettek kiválasztása során jelenik meg. A munkacsoportok működési felelőssége – azaz a számukra biztosított keretösszeggel kapcsolatos konkrét rendelkezés – az egyes tagállamokban eltérő lehet, mivel ez függ a munkacsoportok felkészültségétől, valamint az ország közigazgatási struktúrájától.

(8) A LEADER- program működése az Európai Unióban

Az 1991-ben kísérleti jelleggel indult, és 1993-ig tartott LEADER I., és a vidéki térségek fejlesztése érdekében új szemléletet honosított meg. 1994-1999 között a LEADER II. ezt a szemléletet kívánta elterjeszteni, népszerűbbé tenni. A 2000-tól 2006-ig LEADER+ célja megerősíteni, pontosítani a korábban kidolgozott vidékfejlesztési módszert.

Az Európai Unió 2007 és 2013 közötti finanszírozási időszakában, évente 9-10 milliárd forintnyi forrás használható fel az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program – LEADER+ alprogramja keretében településcsoportok együttes fejlesztésére.

47/3A

A LEADER + PROGRAM 7 ALAPPILLÉRE

INFORMÁCIÓS KÁRTYÁK

A LEADER a vidékfejlesztés speciális eszköze, mely a vidék gazdaságának fejlesztését tűzi ki célul. Az egész LEADER program megvalósítása **hét alappilléren** nyugszik. A hét alappillér képezi a fő irányvonalat a megvalósításnál. Ezek köré kell felépíteni az elképzeléseket. A hét alappillér a következő:

1. Területalapú megközelítés (a kistérségnek összefüggő területnek kell lenni)

A LEADER-térség olyan terület, amelynek lakói a „helyi identitást” (otthon-érzet) közösen élik meg. Nem, vagy nem feltétlenül statisztikai kistérség.

A területnek összefüggőnek és megfelelő méretűnek kell lennie ahhoz, hogy biztosítani tudja az életképes fejlesztési stratégia fenntartásához szükséges emberi, pénzügyi és gazdasági erőforrásokat. (Népesség: 10 000–100 000 fő.)

A területalapú megközelítés révén azok dolgoznak együtt, akik közös otthonuknak érzik az adott térséget, és ez a motiváció hatékonyan mozgósítja és értékesíti a helyi kezdeményezéseket és erőforrásokat.

2. Alulról építkező megközelítés (a helyi szereplők vesznek részt a program megvalósításában)

A helyi akciócsoportok döntéshozatali felhatalmazással rendelkeznek a helyi fejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása terén.

A helyi szereplők közvetlenül bekapcsolódnak a saját mindennapi életüket meghatározó fejlesztési folyamatokba.

Az alulról építkező tervezéssel és megvalósítással bizonyítottan együtt jár az erőforrások felhasználásának fokozott hatékonysága.

A decentralizáció által az alacsonyabb irányítói szintek szereplői közvetlenül bekapcsolódnak az uniós irányelvek alkalmazásába a saját mindennapi környezetükben.

3. Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek (önálló pénzügyi felelősség)

A helyi akciócsoportokban az üzleti élet és a civil társadalom képviselőinek ugyanannyi szavazati joguk van, mint a közszférának.

A helyi pénzügyi támogatás és irányítás „LEADER-módszere” kiegyenlíti a megszilárdult hatalmi pozíciókat és erősíti a kiegyensúlyozott hatalomelosztást.

Az önálló pénzügyi felelősség lehetővé teszi a helyi bankok, hitelintézmények és vállalkozások jobb bevonását a projektek finanszírozásába.

Gyakorlatilag a finanszírozási döntések meghozatala és végrehajtása a helyi akciócsoportok feladatát képezi.

Szükséges összehangolni a „mozgósítási intézkedéseket”, a menedzsmentet és a finanszírozást.

47/3B

A LEADER + PROGRAM 7 ALAPPILLÉRE

INFORMÁCIÓS KÁRTYÁK

4. Háromoldalú partnerség (egyén, szervezetek és a közsféra)

„Egyének és szervezetek a közsféra, az üzleti élet és a civil társadalom köréből, önkéntes, kölcsönösen gyümölcsöző, innovatív kapcsolatokat kezdeményeznek közös társadalmi célkitűzések megvalósítása érdekében, forrásaik és kompetenciáik egyesítése révén.”

5. A tevékenységek újító jellege (új ötletek, életképes megoldások)

A megújulást, új szemléletet, az újítások középpontba helyezését a vidéki emberek sajátos szükségletei indokolják.

A mai gazdasági környezetben létkérdés, hogy a mezőgazdaság mellett új vagy kiegészítő megélhetési lehetőségeket találjanak.

A LEADER újító jellege a helyi erőforrásokra támaszkodó, új ötleteken alapuló, változatosabb kereskedelem, ipar és szolgáltatások támogatását jelenti.

A helyi szereplők kezdeményezése, mely segítségével a terület által kínált sajátos kihívásokra találnak új, életképes megoldást.

6. A tevékenységek közti kapcsolatok – integrált, ágazatok közötti megközelítés

Az ágazatközi megközelítés „a vidéki gazdaság fejlesztésére irányuló tevékenységek közötti kapcsolatot” jelenti.

A különböző ágazatok összekapcsolásának sikeréhez a LEADER-ben legalább két feltételnek kell teljesülnie:

- az integrált megközelítést értő irányításnak helyi szinten,
- a különböző ágazatok közötti horizontális szakmapolitikai egybehangolásának nemzeti szinten.

7. Hálózatépítés hazai és nemzetközi szinten egyaránt

A LEADER csoportok közötti hálózatépítés a feltétele annak, hogy a helyben szerzett tapasztalatok és átadható eredmények terjesztése, cseréje, a munkamódszerek és tudás továbbadása megtörténhessen.

A helyi akciócsoportok térségek közötti és a nemzetek közötti együttműködése, továbbá a nemzetközi hálózatokkal, egyetemekkel, kutatással és fejlesztéssel stb. kiépített kapcsolatai sikertörténetként épülnek be az EU regionális politikájába.

47/4

ALAKÍTSUNK AKCIÓCSOPORTOT!

KISTÉRSÉGI KÁRTYÁK

Képzletbeli kistérségünk kilenc településből áll. Mindegyik más-más javakkal, adottságokkal és közszereplőkkel – ennek megfelelően különböző lehetőségekkel, ötletekkel és érdekekkel.

1. település

Jelentős erdővagyonra van, és itt lakik a pályázat kitalálója, illetve megírója.

2. település

Komoly erdővagyonnal rendelkezik. Itt lakik az Erdőbirtokosság elnöke (egyben ő a Vadásztársaság elnöke is), és itt él a csőd szélén táncoló vegetáriánus vendéglő tulajdonosa.

3. település

Van erdővagyonra. Az itt élő, internetért élő-haló, munkanélküli fiatalember mindenáron Teleházat akar.

4. település

A településen tisztavízű patak folyik át, amely egy mesterséges halastóba ömlik. Ez utóbbi tulajdonosa a fővárosban lakik. Nylonzacskóban lehozott kárpótlási jegyekkel jutott a tóhoz, ami igen jól jövedelemez a számára.

6. település

A község határában legelők vannak. Itt lakik az „unokaöcs”, aki mindenáron RoudiTours Irodát akar nyitni. Ezer ötlete van, de nincsen tőkéje hozzá. Itt működik a régi híres, de mostanában már alig foglalkoztatott cigányzenekar is.

7. település

A községnek jelentős legelői vannak, és itt található a régi, kissé romos urasági „puszta” – a magtár, a régi istálló, a nádfedeles cselédház. Ma amatőr színház próbál benne. Ugyanezen a településen dolgozik a Zöld Föld nevű civil szervezet. Az ő ötletük az Okomúzeum az ég alatt című projekt.

8. település

Itt éppen csődbe ment a tehenészet a folyamatosan csökkenő tej-felvásárlási árak miatt. A helyi különlegessége, hogy itt lakik a világhírű operaénekes is, már amikor itthon van.

9. település

A Túró Rudi Művek székhelye. Ugyanitt dagadtra keresi magát a közkedvelt Mangalica-Lacika Konyha, ez az ízekben dús, koleszterinben szegény vendéglő.

47/5

ALAKÍTSUNK AKCIÓCSOPORTOT!

SZEREPKÁRTYÁK

Pályázatíró	A vezérigazgató unokaöccse – a RoudiTours-ért lobbizó ifjú, tejbenvajban fürdetné az idelátogatókat.
Polgármester 1.	Szibériai tokhal-tenyésztő – a halastó fölött, a patakra települne, füstölné is a tokhalat. Munkája roppant vízigenyes, vízszennyező.
Polgármester 2.	Az amatőr színház főrendezője – idegen nyelvű előadást is tud műsoron tartani.
Polgármester 3.	A Vega-Vendég étterem tulajdonosa
Polgármester 4.	A Mangalica-Lacika Konyha főszakácsa
Polgármester 5.	A Térségi Tehén- és Tej Tanács elnöke
Polgármester 6.	Az Ökomúzeumot akaró Zöld Föld projektvezetője
Polgármester 7.	A Nagycsaládosok Országos Egyesületének (NOE) helyi elnöke

Polgármester 8.	Az 5. településen működő iskola igazgatója
Polgármester 9.	Az operaénekes – ha netán itthon van, csak csendet kíván, de ígéri, hogy különben mindenben segít.
Az Erdőbirtokosság elnöke	Az Ifjú Teleházas – fejlesztés nincs telekommunikáció nélkül, mondja.
A Túró Rudi Művek vezérigazgatója – A Túró Rudi Hungaricum! Tudtad? Az angol fogyasztók bolondulnak érte!	Az Erdővédő Civil Egyesület elnöke – az őserdők pártján áll.
A Kéttagú Cigányzenekar primása – szeretné tudni, hogy lesz-e itt élet és vendég, vagy menjen átképzésre.	A csődbement tehenész – jelenleg sírva alussza át a reggeleket, mert nincs fejnivaló tehén.
A kistérség körjegyzője	A több községben is szolgálatot teljesítő lelkész

47/6

CÉLOK ÉS AZ AKCIÓCSOPORT MŰKÖDÉSE

KIEGÉSZÍTŐ INFORMÁCIÓK A SIKERES TERVEZÉSHEZ

A program stratégiai céljai:

- térségi alapú, multiszektorális, integrált stratégiákkal a helyi gazdasági potenciál egészének hasznosítása,
- az alulról jövő kezdeményezések felkarolása,
- a helyi lakosság aktivizálása, bevonása,
- kapcsolatteremtés, élő kapcsolatrendszer és együttműködés kialakítása a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása céljából,
- az innováció előmozdítása,
- a helyi partnerség erősítése.

Átfogó célok:

- Az együttműködési képesség (partnerség) és a helyi társadalom szervezettségének javítása, életképes vidéki közösségek kialakítása illetve támogatása.
- Új, fenntartható jövedelemszerzési lehetőségek teremtése, a munkalehetőségek javítása, munkahelyteremtés, a munkahelyek megőrzése a vidéki térségekben.
- A vidéken élők életminőségének javítása, a jólét növelése.

Konkrét célok:

- A vidéki gazdaság sokszínűségének, több-lábon állásának megteremtése.
- Sajátos helyi termékek kifejlesztése, illetve a helyi termékek piacképességének javítása.
- A vidéken élők igényeihez igazodó új vagy magasabb színvonalú szolgáltatások kialakítása, fejlesztése.
- A helyiek részvételének ösztönzése a fejlesztési folyamatokban a helyi kezdeményezések feltárása, kialakítása és megvalósítása érdekében.
- Módszerek átadása és lehetőségek biztosítása a partnerség megerősítésére és a helyi társadalom szervezettségének javítására.

Támogatható tevékenységek:

- „Készségek elsajátítása” (képesség a helyi akciócsoportok létrehozására, a LEADER program lebonyolítására).
- „Helyi vidékfejlesztési terv kidolgozása és megvalósítása” (a helyi akciócsoportok támogatása és a pályázat lebonyolítása).
- „Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének támogatása” (együttműködések létrehozása, közös projektek végrehajtása).
- „Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten” (Nemzeti koordinációs iroda létrehozása, vidéki térségek hálózatba kapcsolása).
- „Készségek elsajátítása” (képesség a helyi akciócsoportok létrehozására, a LEADER program lebonyolítására).
- „Helyi vidékfejlesztési terv kidolgozása és megvalósítása” (a helyi akciócsoportok támogatása és a pályázat lebonyolítása).

- „Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének támogatása” (együttműködések létrehozása, közös projektek végrehajtása).
- „Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten” (Nemzeti koordinációs iroda létrehozása, vidéki térségek hálózatba kapcsolása.)

A helyi akciócsoporthoz működése:

- A Vezető Szervezet (eljár az akciócsoporthoz nevében)
- A Gesztor Szervezet (adminisztrációs kapacitást adja)
- A Helyi Bíráló és Monitoring Bizottság (döntéshozatal)

A csoportoknak három szervezetet kell alakítaniuk a hatékony, eredményes működéshez.

Először létre kell hozniuk a Vezető Szervezetet, amely eljár az akciócsoporthoz ügyeiben, ő határoz a működési kérdéseket illetően.

A Gesztor Szervezet adja az adminisztrációs háttérrel működéshez.

A Helyi Bíráló és Monitoring Bizottság rendelkezik a tényleges döntési jogkörrel. Nekik kell minden egyes esetben határozatot hozni a döntéseket illetően.

A LEADER program gyakorlati megvalósulása:

- Akciócsoporthoz létrejött kistérségként
- Az akciócsoporthoz elkészítik a kistérségük vidékfejlesztési tervét
- Az akciócsoporthoz beadják a pályázatot

A helyi kistérségekre jellemző, hogy szabad akaratukból jöttek létre, földrajzilag összefüggő területen, melyek száma 10 000 fő alatti kell, hogy legyen és/vagy 120 fő/km² alatti népsűrűséggel.

Az pályázattal elnyerhető összeg: 90 és 100 millió Ft lehet.

A LEADER akciócsoporthoz vonatkozó általános irányelvek:

- Szabad elhatározásból alapult
- A helyi akciócsoporthoz csak földrajzilag összefüggő területen alakulhatnak meg
- Az akciócsoporthoz között nem lehet átfedés sem szervezeti, sem személyi, sem területi szinten
- Egy település csak egy akciócsoporthoz tartozhat

Forrás: <http://www.oszko.hu/leader/leader+.htm>

47/7

KI VAGYOK ÉN?

EGYÉNI FELADATLAP A SZEREP MEGFORMÁLÁSÁHOZ

Annak érdekében, hogy jól sikerüljön a játék, próbáld meg minél plasztikusabban elképzelni a szerepedet. Éld bele magadat a szereplő helyzetébe, és képzelj el, hol laksz, hogyan él, melyek a napi feladatai, mik a hobbijai, kiket szeretsz és kiket nem stb. Ha polgármester vagy, dönts el, mekkora lélekszámú településen dolgozol, találj ki néhány utcanevet, vagy azt, hogy hogy hívják az óvoda vezetőjét stb. Jó, ha egy kis humort is tudsz vinni a szerep megformálásába.

Jegyezd le a legfontosabb gondolatokat a szerepeddel kapcsolatban!

Személyes adatok

(Hogy hívnak, hány éves vagy, milyen iskolai végzettséged van, mit tanultál?)

.....

.....

Napi munka

(Mivel foglalkozol, hogyan telik el egy napod?)

.....

.....

.....

Hobbik, érdeklődési irányok

(Mi az, amivel a munkán kívüli idődet töltöd?)

.....

.....

.....

Személyes, illetve helyi érdekek, értékek

(Mi az, amit mindenképp képviselni szeretnél a pályázati akciócsoportban?)

.....

.....

.....

.....

Készíts magadnak öntapadós papírra egy **névjegyet**, amely megmutatja majd a többiek számára, hogy ki vagy, mi a neved és mi a szereped!